

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

e-post: postmottak@ad.dep.no

Deres ref.:
13/3918

Vår ref.:
FBH/-

Dato:
1. april 2014

Høring – endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven – forenkling av regelverket om oppfølging av sykmeldte arbeidstakere

Regjeringen og partene i arbeidslivet inngikk 4.mars 2014 ny IA-avtale gjeldende til 31.desember 2018.

Ved reforhandling av avtalen i 2010 var partene enige om at det skulle gjennomføres en evaluering av avtalen før utløpet av 2013. En av hovedkonklusjonene i evalueringsrapporten er at oppfølgingsregimet er blitt for krevende for virksomhetene og myndighetene, og at det etablerte kontroll- og sanksjoneringsystemet er for byråkratisk og lite egnet for å få ned sykefraværet.

En partssammensatt arbeidsgruppe som ble nedsatt i desember 2013, fikk mandat til å utarbeide forslag til ny IA-avtale og forenklinger i oppfølgingsregimet for sykmeldte.

Arbeids- og sosialdepartementet mener det er behov for å gjøre sykefraværsoppfølgingen langt mindre byråkratisk enn i dag. Departementets forslag til forenklinger bygger både på evalueringsrapporten og rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe.

YS mener forenklingsforslagene samlet sett setter fokus på hovedarenaen for sykefraværsoppfølgingen, nemlig på arbeidsplassen – og samhandlingen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Fokuset på tidligere oppfølging er vi også positive til, og vi mener forslagene vil bidra til økt innsats i sykefraværsoppfølgingen, og som vil kunne få sykmeldte raskere tilbake i arbeid.

Vi har følgende kommentarer til endringsforslagene:

Besøksadresse:

Lakkegata 23

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

3.2 Oppfølgingsplan

Departementet mener en formalisert oppfølgingsplan er et hensiktsmessig verktøy for å sikre tidlig oppfølging på arbeidsplassen, og vil videreføre kravet om at oppfølgingsplan utarbeides så tidlig som mulig og senest etter fire ukers sykmelding. Kravet om oppfølgingsplan skal gjelde både for helt og delvis sykmeldte.

Det foreslås å videreføre unntaket om ikke å kreve oppfølgingsplan når det er "åpenbart unødvendig", for ikke å skape unødig arbeid og kunne rette innsatsen mot de som har behov for tett oppfølging.

YS slutter seg til dette. Det er helt avgjørende at arbeidsgiver og arbeidstaker tidlig i sykmeldingsperioden drøfter muligheter for arbeidsrelaterte aktiviteter, og det er viktig at kravet om oppfølgingsplan også omfatter de gradert sykmeldte.

Departementet mener oppfølgingsplanen primært er arbeidsgivers og arbeidstakers verktøy, men at også andre aktører, som sykmelder og NAV, fortsatt vil kunne ha behov for informasjonen i planen og at den sendes disse ved behov.

YS er enig i at oppfølgingsplanen primært skal være verktøyet til partene på arbeidsplassen. Til nå har NAV mottatt oppfølgingsplanene uoppfordret fra arbeidsgiver, og derved også planer som i liten grad har vært til nytte for NAVs oppfølgingsarbeid, og på den måten ført til ekstra-arbeid. Det blir viktig med god samhandling mellom arbeidsgiverne og NAV, slik at informasjonsutvekslingen til NAV kan bli så effektiv som mulig. For eksempel når arbeidsgiver ser at en oppfølgingsplan kan være relevant for NAV, så kan denne sendes uoppfordret.

3.3 Dialogmøte i regi av arbeidsgiver – "dialogmøte 1"

Departementet foreslår å opprettholde kravet om at arbeidsgiver skal avholde "dialogmøte 1" innen syv uker. Målet med møtet har vært å få arbeidsgiver og arbeidstaker til å snakke sammen på et tidlig tidspunkt for å finne løsninger som kan bidra til at arbeidstaker kommer raskere tilbake i arbeid.

Til nå har "dialogmøte 1" vært holdt for både helt og gradert sykmeldte. Departementet foreslår at slikt møte bare holdes for helt sykmeldte i utgangspunktet, fordi de gradert sykmeldte allerede har en kontakt med arbeidsplassen. Dersom det er hensiktsmessig kan møte også holdes for gradert sykmeldte.

YS støtter dette forslaget. Imidlertid forutsetter vi at en gradert sykmeldt har fortløpende dialog med arbeidsgiver med mål å komme ytterligere tilbake i arbeid. Dersom dette ikke skjer, bør dialogmøte 1 holdes også for de graderte.

Sykmelder har vært lovpålagt å delta i "dialogmøte 1". Departementet foreslår at dette endres, ved at sykmelder skal innkalles når både arbeidsgiver og arbeidstaker, eller arbeidstaker alene ønsker det. Sykmelder som innkalles, skal som i dag ha plikt til å delta.

Det foreslås også å kunne innkalle andre relevante aktører til møtet, som for eksempel NAV. Dersom NAV innkalles, forutsetter departementet at etaten deltar.

YS mener det virker fornuftig at sykmelder ikke skal pålegges å delta i alle "dialogmøte 1", men skal delta når det etterspørres av arbeidstaker eller arbeidstaker/arbeidsgiver. Dette vil bidra til en bedre utnyttelse av sykemelders ressurser, men det er viktig å opprettholde møteplikt når sykmelder innkalles.

Hvis NAV innkalles, forutsetter vi at dette skjer utfra et reelt behov for bistand.

3.4 Innsats fra Arbeids- og velferdsetaten

NAV har i dag en plikt til å gjennomføre "dialogmøte 2" tidligere enn 26 uker dersom arbeidsgiver, arbeidstaker eller sykmelder krever det.

Departementet mener denne muligheten for et framskyndet møte ikke har vært nok kjent for aktørene, og vil gjennomføre informasjonstiltak om dette for å øke bruken av framskyndet dialogmøte 2. Det forutsettes at NAV faktisk følger opp krav om tidligere møte, og at det innarbeides gode rutiner for dette.

YS er av den oppfatning at tidligere avvikling av "dialogmøte 2" vil kunne bidra til at sykmeldte kommer raskere tilbake i arbeid, dersom arbeidsgiver i forkant har drøftet reelle tilretteleggingsmuligheter med den sykmeldte.

4 Arbeidsgivers rapporteringsplikt ved 9 ukers sykmelding

Departementet foreslår at arbeidsgivers rapporteringsplikt til NAV etter 9 uker oppheves. Arbeidsgiver har fortsatt plikt til å sende oppfølgingsplan til NAV innen en uke før dialogmøte 2 og 3.

Selv om rapporteringsplikten ved 9 uker oppheves, mener departementet det er viktig at arbeidsgiver fortsatt pålegges å dokumentere oppfølgingen av sykmeldte, og foreslår en presisering av dette i AML § 4-6 nytt femte ledd.

YS er enig i disse forslagene.

5 Sanksjoner

Departementet foreslår å fjerne sanksjoner fra NAV overfor arbeidsgivere som ikke følger sine plikter. Bakgrunnen er dels fra evalueringsrapporten, som påpeker at NAV har hatt rollen både som kontrollorgan og samarbeidspart, og at oppfølgingsarbeidet i større grad bør basere seg på tillit og mindre på kontroll. Videre vises til at arbeidstilsynet fortsatt skal føre systemrettet risikobasert tilsyn og kan følge opp med reaksjoner.

Det foreslås også å fjerne sanksjoner overfor sykmelder som ikke deltar i dialogmøter. Begrunnelsen er at ordningen har vist seg å være for omstendelig, byråkratisk og lite treffsikker i praksis, og at helsemyndighetene vil kunne ilegge reaksjoner ved behov.

Videre foreslås at sykmelder som ikke gjennomfører obligatorisk kurs i sykmeldingsarbeid, ikke lenger skal miste retten til å sykmelde.

Departementet vil likevel videreføre den obligatoriske opplæringen, og forutsetter at legene fortsatt oppfyller denne plikten.

YS er enig i at oppfølgingsarbeidet bør basere seg mer på tillit enn kontroll, og at sanksjoneringsordningene overfor arbeidsgiver bør opphøre. Vi ser også det er fornuftig å fjerne sanksjoneringen overfor sykmeldere som ikke deltar i dialogmøter, fordi samhandlingen også her bør basere seg mer på tillit enn kontroll.

Når det gjelder sykmelder som ikke deltar på obligatorisk kurs i sykmeldingsarbeid, er YS noe usikker på om sykmelders kompetanse kan bli for dårlig. Dette vil igjen resultere i utfordringer for NAV. Vi får tilbakemelding om mangler ved sykmeldinger, slik som for eksempel tilbakedatering av sykmelding, manglende dokumentasjon ved 8 ukers sykmelding, reisetilskudd i stedet for sykepenger etc. Konsekvensen av mangelfullt utfylte sykmeldinger er at NAV må be om ytterligere opplysninger fra sykemelder, som er ressurskrevende, og som kan resultere i stans i utbetaling til sykmeldte.

Dersom sanksjoneringsordningen fjernes overfor sykmeldere som ikke deltar i obligatorisk kurs i sykmeldingsarbeid, mener YS det må sikres på andre måter enn at sykemelder alene har ansvaret for å tilegne seg nødvendig kompetanse.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

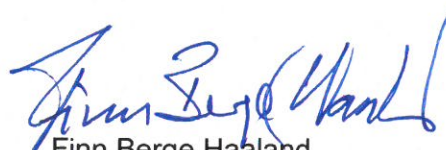
Departementet mener forslagene om tidligere oppfølging fra NAV-kontorene vil ha ressursmessige konsekvenser for NAV. Det anslås at flere "dialogmøte 2" og flere arbeidsevnevurderinger vil kreve 80 årsverk, og at det er behov for utvikling av IKT-systemer til ca. 13 mill. kroner. Bruken av Raskere tilbake og arbeidsrettede tiltak antas å øke som følge av tidligere innsats. Det anslås 40 mill. kroner i økte administrative utgifter i NAV.

De merkostnadene for NAV som her anskueliggjøres som følge av tidligere innsats i sykefraværsoppfølgingen forutsetter YS kompenseres gjennom økte bevilgninger til etaten. Videre forventer YS at NAV implementerer forenklingstiltakene i sykefraværsoppfølgingen på en slik måte at det resulterer i tidligere innsats og at sykmeldte kommer raskere tilbake i jobb.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Jorunn Berland
YS-leder

Finn Berge Haaland
seniorrådgiver